

Preken i Fjellhamar kirke 12. sept 2010

16. s e pinse

Kapellan Elisabeth Lund

Man reagerer så forskjellig.

Noen reagerer med sinne og irritasjon når de hører det som er prekenteeksten i dag.

Andre kan kjenne en dyp lettelse og kan nesten ikke tro at det kan få være så fint.

Det handler om ora et labora som det heter på latin. Bønn og arbeid. Den lyttende Maria og den flittige Marta.

Det står om dem hos evangelisten Lukas i det 10. Kapittel:

På sin vei kom han til en landsby, hvor en kvinne som hette Marta, tok imot ham i sitt hjem.

Marta hadde en søster som hette Maria; hun satte seg ned ved Herrens føtter og lyttet til hans ord. Men Marta var travelt opptatt med alt som skulle stelles i stand. Hun kom bort til dem og sa: «Herre, bryr du deg ikke om at min søster lar meg gjøre alt arbeidet alene? Si til henne at hun skal hjelpe meg.» Men Herren svarte henne: «Marta, Marta! Du gjør deg strev og uro med mange ting. Men ett er nødvendig. Maria har valgt den gode del, og den skal ikke tas fra henne.»

Slik lyder Herrens ord.

To søstre, med ganske forskjellige prioriteringer. Jeg tipper at det ikke er første gang de er uenige.

Når Jesus kommer på besøk spisser det seg litt, og det blir tydelig hvor ulikt de to søstrene tenker.

Jeg tror Maria blir glad når Jesus kommer. Hun har kanskje lengta etter ham og nesten ikke klart å vente på at hun skal få være nær ham igjen, og høre stemmen hans, og hva han har å si. Så fort han kommer inn og får satt seg ned, setter hun seg også. Ved føttene hans. På den tida var det plassen til en elev eller en disippel. En som ville lære av, og bli kjent med, og bli mest mulig lik Mesteren sin.

Maria setter seg og tar imot Jesus ved å stille seg helt åpen for det han vil gi henne.

Marta tar ha imot på en annen måte.

Det kan hende hun har gleda seg også. Til å være sammen med Jesus. Men for henne er det noe annet enn selve samværet som må gjøres først. Hun må ordne i stand til gjestene. Jesus hadde antagelig med seg disiplene sine også, og kanskje flere andre som pleide å følge med der han var, så det er nok å gjøre. Kanskje litt mye for bare en person. Så jeg skjønner veldig godt at hun jobber seg nokså irritert. Maria bare sitter der. Så sløv hun er. Og så dårlig hun behandler søsteren sin. Lar henne gjøre all jobben.

Jeg kjenner meg igjen. Det er ofte mye som jeg synes at må gjøres, og det er kjipt noen ganger å stå alene med det. Men er det alltid det jeg synes jeg må få gjort som er det viktigste?

Marta gjør noe lurt, som vi kan lære av. Hun går til Jesus med frustrasjonen sin. Men så tar hun det som en selvfølge at han vil bli med på hennes prioriteringer. Hun har jo også alle argumentene på sin side. Gjестene må jo få vaska føttene sine og få seg mat, og hun kan ikke gjøre alt alene. Det er også Marias oppgave som kvinne og som vertinne å stelle i stand. Hun kan ikke bare sitte der.

På den tiden var det også bare menn som fikk bruke tid til å lytte og lære. Det var bare gutter som fikk gå på skolen, bare menn som var lærere, som kunne vitne i rettsaker osv. En kvinne bestemte ikke over sitt eget liv. De tilhørte alltid mannen sin, faren sin eller broren sin. De trengte ikke å vite noe eller mene noe. De skulle holde seg i bakgrunnen og sørge for huset. Marta gjør sin plikt. Maria gjør ikke det.

For oss kan det virke som en urettferdig behandling av Marta når Jesus forsvarer det Maria gjør, men for de som var tilstede der den gangen må det ha vært helt uhørt. Han holder fram Maria som et forbilde. Hun som bare er en kvinne og som har trossa alle forventningene til hva som er hennes plass og hennes oppgave. Og han ikke bare forsvarer Marias rett til å ta en disippels plass, han sier at hun har valgt den gode del. Hun har gjort et bedre valg enn Marta. Marta som gjør akkurat det som forventes av henne. Hun som har alt på stell.

I den greske teksten brukes ordet diakonein om det Marta gjør. Vi kjenner det fra diakoni, tjeneste. Marta gjør det som ellers i Bibelen og i kirken blir holdt fram som noe veldig viktig. Diakoni. Tjeneste for andre, vise omsorg og kjærlighet for hverandre, jobbe for fred og rettferdighet. Det er viktige saker som har høy prioritet.

Vi må alltid se det som står i Bibelen i en sammenheng. I Lukasevangeliet står historien om Marta og Maria som en del av en kommentar til det dobbelte kjærlighetsbudet: ”Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din kraft og av all din forstand, og din neste som deg selv”. Først forteller Jesus historien om den barmhjertige samaritan, som

en utfyllelse til budet om å elske sin neste. Der holder Jesus fram en mann fra det forhatte Samaria som eksempel til etterfølgelse. Der var det presten og levitten, som kanskje ville skynde seg til tempelet for å be, som gjorde feil. De går forbi en som lider. Den barmhjertige samaritan er den som hjelper, og som derfor gjør det riktige valget.

Historien om Marta og Maria står som en kommentar til budet om å elske Herren vår Gud. Det er det Maria gjør.

Når dere kommer hjem i dag kan dere slå opp i Lukas 10 og lese det i sammenheng. Da finner dere også ut at etter historien om Marta og Maria lærer Jesus disiplene å be Fadervår. Det er også en del av helheten.

Det er viktig å gjøre det fint for gjester, å legge til rette for gode møter mellom mennesker, å ta imot og servere og gjøre istand for de som kommer. Selvfølgelig gjør Marta noe viktig og bra. Men Jesus sier at det er noe som er enda viktigere.

Det er viktig i seg selv å sette seg ned og bare være sammen med gjester som kommer. Jeg må lære meg at det noen ganger er viktigere enn å få alt annet på plass.

Å kjenne på gleden over å ta imot en annen. Den gode samtalen. Roen.

Og når det er Jesus som kommer er det det som er den gode del, det ene nødvendige. Det aller viktigste. Å være stille for Gud. Å ta imot.

Knut Grønvik, som skal bli med oss på menighetsweekend om et par uker, skrev en kommentar til dagens pretekst i Vårt land på fredag. Han begynner med å si at det er lite vi kan gjøre for sola. Men mye sola kan gjøre for oss. Han beskriver varmen og energien vi kan få ved å bare være i sola. Og han minner om å huske hvor lyset og livet kommer fra. Marta ville varme sola, skriver han. Og det nytter ikke. Det er lite vi kan gjøre for sola.

Vi har ikke så lett for å godta at vi bare skal kunne ta imot, men hos Gud er det sånn. Vi skal få hvile og ta imot kraft til livet. Få ta imot tro, håp og kjærlighet. Få glede oss over å være sammen med vår Herre og Gud. Få sitte som disipler ved hans føtter og bare ta imot. Det er det viktigste. Det som kommer først.

Jesus sier: «Marta, Marta! Du gjør deg strev og uro med mange ting. Men ett er nødvendig. Maria har valgt den gode del, og den skal ikke tas fra henne.»

Vi gjør oss strev og uro med mange ting. Vi skal nå så mye. Men vi er ikke sammen nå, her i kirka, for at vi skal rekke en ting til, nå å være sammen med Gud. Vi er sammen her for at Gud skal nå oss.

Jesus har også sagt at vi skal ta imot Guds rike som et lite barn. Vi kan lære av Mina som ble

døpt i sta. Hun tar imot alt godt som blir gitt henne. Hun skjønner ganske lite og viser hva hun føler og hvordan hun har det uten filter. Sånn skal vi få være hos Gud. Bare være den vi er, og la oss fylle og preges av Guds kjærlighet og omsorg. Være disipler som vil være åpne for Jesus så vi kan bli mer og mer lik ham.

Mina har blitt lagt i Guds hender, og blitt tatt imot av ham, i dag. Vi kan også legge livet vårt i hans hender og ta imot Jesus i nattverden. Der kan vi få knele. Nesten som Maria. Og ta imot Jesus. Sitte til bords med gjesten som gir oss det vi trenger for å leve.

Det er utrolig at vi ikke skal måtte gjøre noe.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir en sann Gud fra evighet til evighet.